

Η ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΚΑΙ Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΗΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ :

- ΚΑΝΤΑΝΗ ΜΑΡΙΑ
- ΠΛΑΤΑΝΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
- ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΣΗΜΙΝΑ
- ΣΙΔΕΡΗ ΑΘΗΝΑ
- ΠΑΠΑΣΩΓΟΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ :

Ήδη από την αρχαϊκή εποχή παρατηρείτε έντονα η ενασχόληση με τις τέχνες

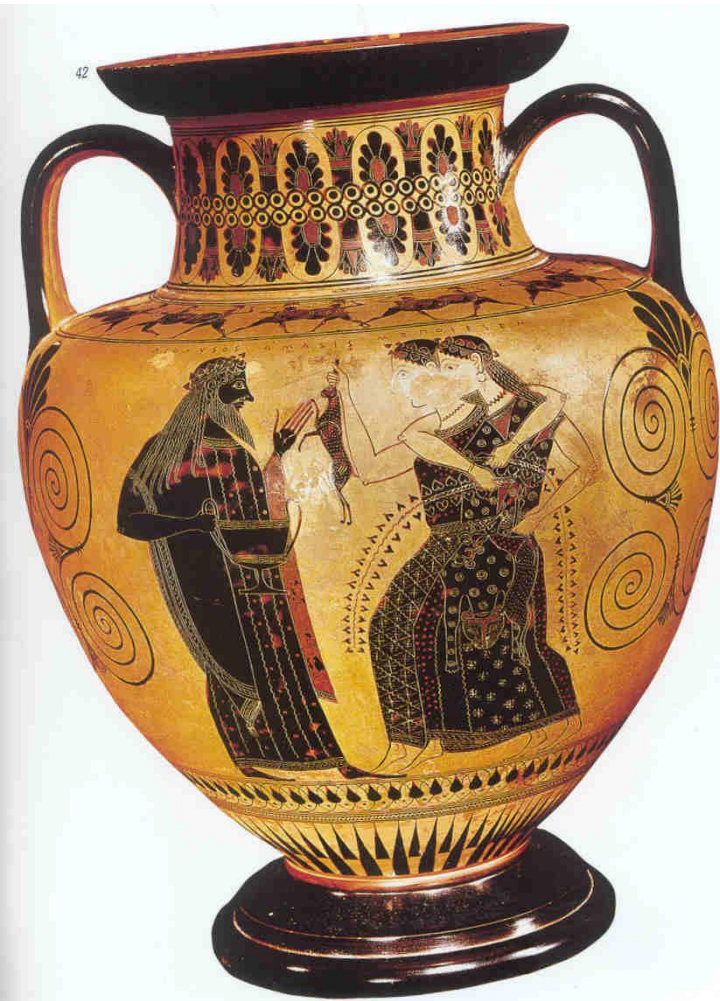
κεραμική
ζωγραφική

Με τις γνωστές μορφές: μελανόμορφη
ερυθρόμορφη (κλασική
περίοδος)

που υιοθετήθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν και στην επόμενη περίοδο, την κλασική (479-323 π. Χ.)

Καντάνη Μαρία

ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

Διόνυσος και Μαινάδες
της κλασικής εποχής

Στην κλασική εποχή οι μελανόμορφες απεικονίσεις σταδιακά αποσύρονται, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον ερυθρόμορφο ρυθμό που προσδίδει φωτεινότητα και καθαρότητα στα έργα τέχνης. Διατηρήθηκε μόνο στην Αττική σε ορισμένα τελετουργικά αγγεία και στους παναθηναϊκούς αμφορείς που λόγω παράδοσης συνέχισαν να κατασκευάζονται με την παλιά τεχνική.

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΟ ΣΕ ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΟ ΡΥΘΜΟ

Η ζωγραφική παράδοση των μελανόμορφων αγγείων της αρχαϊκής εποχής υποχωρεί, όταν εμφανίζεται στην Αθήνα, γύρω στα 530 π.Χ, η ερυθρόμορφη τεχνική, που κυριαρχεί και αντικαθιστά βαθμιαία την προηγούμενη της μελανόμορφη. Αυτή η αλλαγή της πηγής του φωτός ήταν μια επανάσταση της σκέψης.

Σε συμβολικό επίπεδο, η ανοιχτόχρωμη μορφή στην ερυθρόμορφη αγγειογραφία, βγήκε στο πρώτο επίπεδο, στο φως, συμβολίζοντας την απελευθέρωση του ατόμου σε αντίθεση με την τραγικότητα της μελανόμορφης, που μοιάζει να κινείται σαν σκιά της γης πάνω στο φωτεινό φόντο, το οποίο συμβολίζει τον ενιαίο για τη συνείδηση κόσμο, που δεν είναι άλλος από τον κόσμο των θεών.

ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΟΣ ΡΥΘΜΟΣ-ΑΞΙΑ

- Χρησιμοποιήθηκε εκτενώς στην Αττική και στις αποικίες της Ιταλίας. Έδινε στους αγγειογράφους μεγαλύτερες εκφραστικές δυνατότητες και τους επέτρεπε να αποδίδουν με λεπτομέρεια την ανθρώπινη ανατομία και κίνηση (απ' ότι ο μελανόμορφος)

- Οι θεματικές του αφορούν σκηνές απλών ανθρώπων σε στιγμές της καθημερινής τους ζωής.

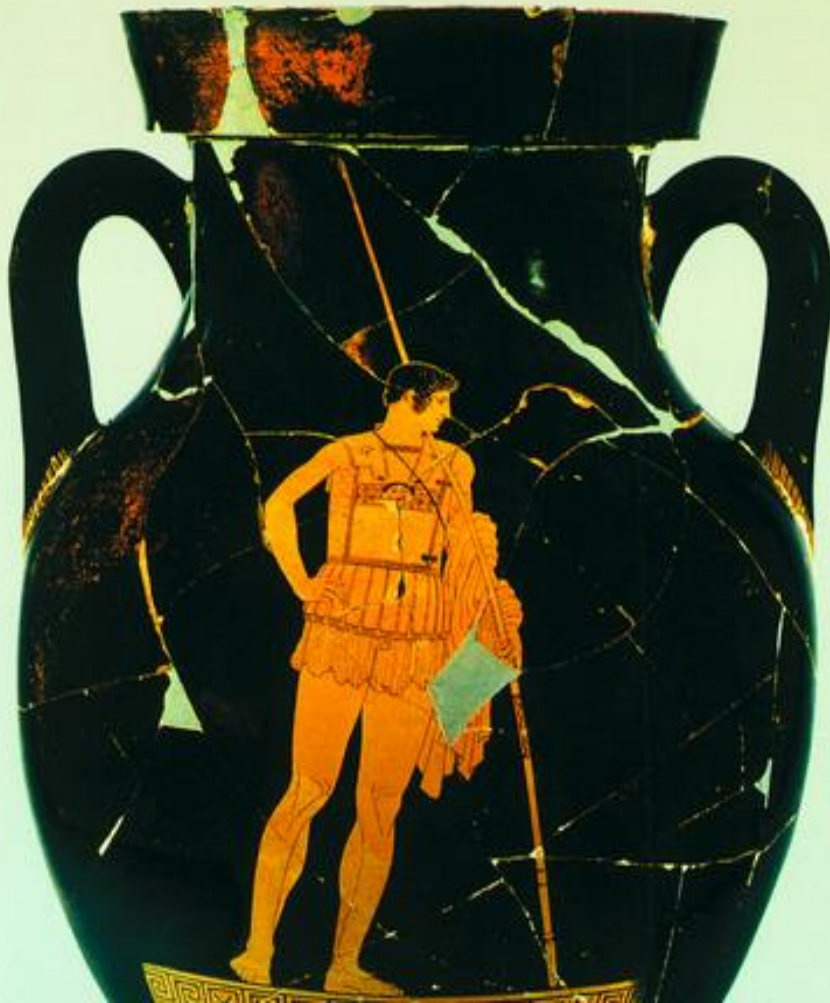
Συμπόσια
Θρησκευτικές τελετές
Αναχωρήσεις πολεμιστών
Σκηνές γάμου
Ερωτικές σκηνές

Πλήθυναν και οι μυθολογικές παραστάσεις
→ συνύπαρξη θεών και ανθρώπων
→ πολεμικές συγκρούσεις Ελλήνων-Αμαζόνων, Ελλήνων-Κενταύρων

ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΑ :

- ◉ Στην προσπάθεια απόδοσης του τρισδιάστατου χώρου τα ερυθρόμορφα αγγεία επηρεάστηκαν από την Μεγάλη Ζωγραφική είτε με την τοποθέτηση των μορφών σε διαφορετικά επίπεδα είτε με την απόδοσή τους σε τρία τέταρτα και όχι σε κατατομή.
- ◉ Οι ζωγραφικές μορφές των αγγείων παρουσιάζουν ιδιαίτερη συγγένεια με τα γλυπτά της εποχής στην ανατομία των σωμάτων στις πτυχώσεις των ενδυμάτων και στην έντονη κινητικότητα των μορφών.

ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

Έργο ενός από τους σπουδαιότερους αγγειογράφους του ερυθρόμορφου ρυθμού, του Ζωγράφου όπως ονομάστηκε λόγω της θαυμάσιας απεικόνισης του ομηρικού ήρωα Αχιλλέα σε αμφορέα. Χρονολογείται το 450 π.Χ.

ΣΠΟΥΔΑΙΟΙ ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΟΙ- ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΤΗΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

- I. Ευφρόνιος
- II. Επίκτητος
- III. Ο Ζωγράφος του Βερολίνου (ανώνυμος)
- IV. Ο Ζωγράφος του Αχιλλέα

ο σπουδαιότερος όλων έχοντας
δώσει και παραστάσεις σε λευκές ληκύθους
καθώς και αγγεία με σκηνές αρχαίου
δράματος.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

480 π.Χ = η αφετηρία της κλασικής τέχνης. Πιο ρεαλιστική η απεικόνιση των μορφών, φυσικότητα στην κίνηση.

Τέλη 4^{ου} αι π.Χ.-->μεγάλη σειρά σπουδαίων ζωγραφικών έργων σε τοίχους μακεδονικών ταφών με έντονο δραματικό πάθος μαρτυρώντας ιστορικά ντοκουμέντα και πολεμικές κατακτήσεις με τον πιο κατανοητό τρόπο (παράθυρο αναβίωσης του δοξασμένου παρελθόντος).

Η ζωγραφική παράδοση διατηρήθηκε και στις λευκές ληκύθους που προορίζονταν για ταφική χρήση.

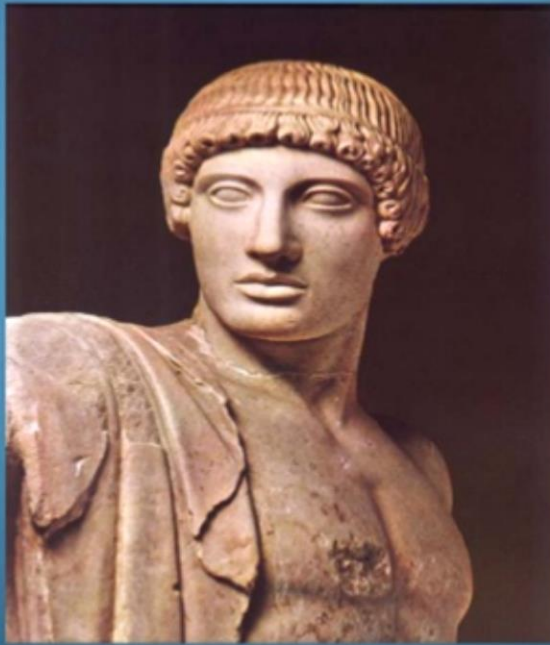
Σ' αυτές οι αγγειογράφοι απέδιδαν τις μορφές με έντονα χρώματα πάνω σε λευκό φόντο και επιχειρούσαν να εντάξουν στη σύνθεση αρχιτεκτονικά στοιχεία προκειμένου να προσδώσουν την αίσθηση του βάθους

Λευκή λήκυθος με σκηνή αποχαιρετισμού πολεμιστή. Έργο του Ζωγράφου του Αχιλλέα

ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ:

ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ ΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ
ΕΠΟΧΗ

Οι κλασικοί χρόνοι ήταν η περίοδος κατά την οποία η ελληνική τέχνη έφτασε στην ύψιστη ακμή της, κατακτώντας υψηλές τεχνικές δεξιότητες με την αρμονία και το μέτρο στη σύνθεση. Εξέφρασε τα ιδανικά της ελεύθερης πολιτείας και ανέδειξε την αξία του ατόμου. Γι' αυτό και αποτέλεσε σημείο αναφοράς αλλά και μέτρο σύγκρισης για όλες τις κατοπινές εποχές.

ΑΤΤΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΙΚΗ
Μελανόμορφος 540-530π.Χ.
(Εξηκίας και Ζωγράφος του Άμαση)

πειραματισμοί με νέες τεχνικές

Ερυθρόμορφος ρυθμός

ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΟΣ VS ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΟΣ

ΜΟΡΦΕΣ

- ΜΑΥΡΕΣ
- ΕΡΥΘΡΕΣ

ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ

- ΠΟΡΤΟΚΑΛΟΚΟΚΚΙΝΗ
- ΜΑΥΡΗ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

- ΕΓΧΑΡΑΞΗ
- ΣΧΕΔΙΑΣΗ (ΑΝΑΓΛΥΦΗ Ή ΕΠΙΠΕΔΗ)

ΑΤΤΙΚΟΣ ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΟΣ ΚΑΙ ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

Ερυθρόμορφος-Μελανόμορφος ρυθμός

ΑΤΤΙΚΗ ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΗ ΚΕΡΑΜΕΙΚΗ ΤΩΝ ΠΡΩΙΜΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ :

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΠΡΩΙΜΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ
ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΟΥ ΡΥΘΜΟΥ (475-450 π.Χ.)

Η περίοδος της πρώιμης κλασικής αττικής
ερυθρόμορφης αγγειογραφίας που διαδέχεται
την αρχαϊκή και συμπίπτει με την εποχή του
αυστηρού ρυθμού στην πλαστική

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΟΥ ΡΥΘΜΟΥ

- ✓ ανθρώπινες μορφές στο «φυσικό» χρώμα της σάρκας
 - ✓ λεπτομέρειες με διαγράμμιση, όπως δηλαδή γίνεται αντιληπτό από το ανθρώπινο μάτι
 - ✓ σχεδιαστική απόδοση των μορφών
-
- ζωγραφική δεξιότητα του αγγειογράφου

Ο ερυθρόμορφος ρυθμός βοηθάει, επομένως, την αγγειογραφία να πλησιάσει τη μεγάλη ζωγραφική.

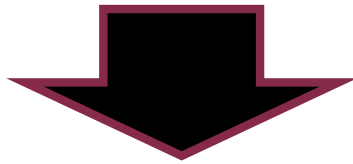
Άλλωστε, οι **τολμηρές καινοτομίες** που βλέπουμε στα έργα των αγγειογράφων του ερυθρόμορφου ρυθμού οδηγούν στη σκέψη ότι η υιοθέτηση της νέας τεχνικής σχετιζόταν με την επιδίωξή τους να αξιοποιήσουν τις **κατακτήσεις της μεγάλης ζωγραφικής**.

ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΑ ΑΓΓΕΙΑ

- ◉ Αντικείμενο εκτεταμένου εμπορίου
- ◉ ορόσημο της Κλασικής περιόδου
- ◉ δημοφιλή ως τα μέσα του 4ου αιώνα π.Χ.
- ◉ μεγάλη στροφή στην τέχνη της αγγειογραφίας

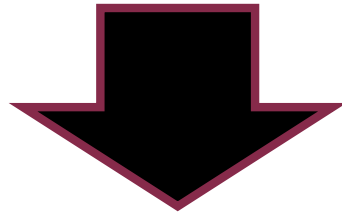
Ωστόσο, έως και την πρώτη εικοσαετία του 5ου αιώνα π.Χ. ευρύτατη χρήση μελανόμορφου ρυθμού

Στη συνέχεια, όμως, οι καλύτεροι αγγειογράφοι στρέφονται πλέον οριστικά στη νέα τεχνική

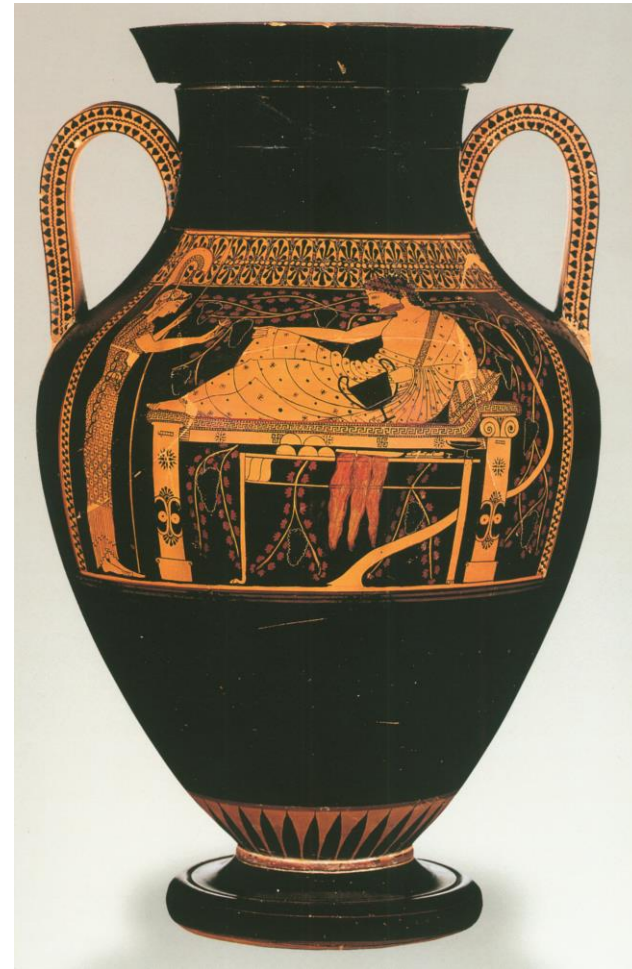
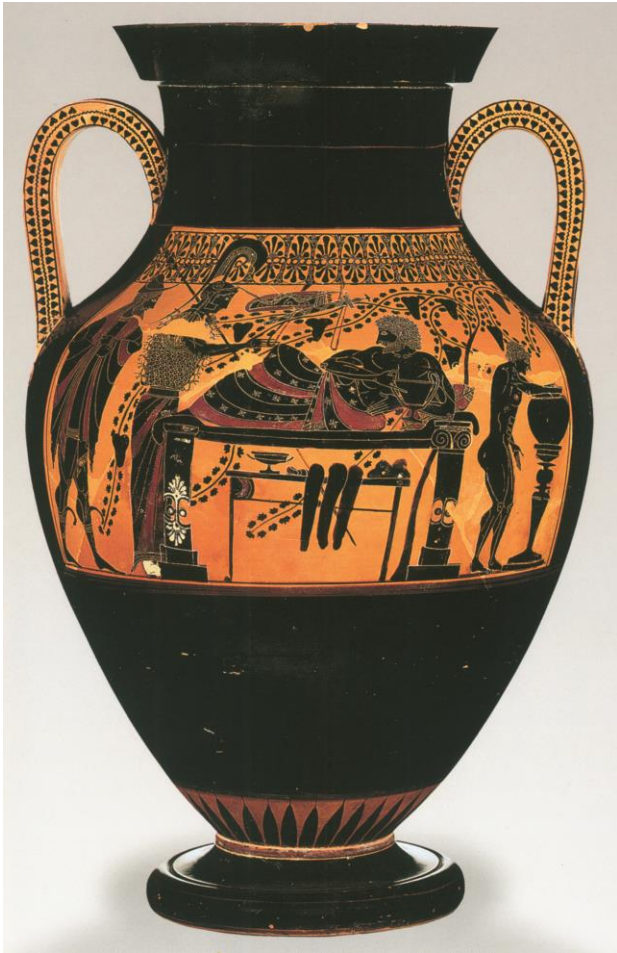
παρακμή μελανόμορφου ρυθμού

Ισότιμη συνύπαρξη του ερυθρόμορφου ρυθμού με τον μελανόμορφο ρυθμό

Δίγλωσσα αγγεία : μελανόμορφη και ερυθρόμορφη διακόσμηση

ΔΙΓΛΩΣΣΟ ΑΓΓΕΙΟ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΗΣ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ: Ο ΡΥΘΜΟΣ ΚΕΡΤΣ (370-320 Π.Χ.)

- Γενικά χαρακτηριστικά :
- ✓ στροφή προς την περαιτέρω ανάπτυξη των ρυθμών του τέλους του 5ου αι.
- ✓ αυξημένη χρήση επίθετου χρώματος, ανάγλυφου και επιχρύσωσης
- ✓ σπάνια και αξιόλογη σχεδίαση
- ✓ μεγαλύτερες καμπυλότητες στα περιγράμματα

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ ΑΣΗΜΙΝΑ

ΖΩΓΡΑΦΟΙ

- ◉ Ο Πολύγνωτος από τη Θάσο → θεωρούνταν ο ευρετής της ζωγραφικής. Ο Αριστοτέλης τον αποκαλεί “ αγαθόν ηθογράφον”. Η σημαντικότερη συμβολή του ήταν η αναλυτική χρήση των χρωμάτων με τα οποία δουλεύει η φύση
- ◉ Ο Μίκων ζωγράφος και γλύπτης → συνεργάστηκε με τον Πολύγνωτο. Μαζί έκαναν τα σημαντικότερα βήματα στην παρουσίαση του διαστήματος και του χώρου.

ΣΤΟ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

“ τάφος του Βουτηχτή”
Ποσειδωνία Ιταλίας (5^{ος} αιώνας π.Χ.)

“ τάφος του Βουτηχτή”
Τοιχογραφία που απεικονίζει
παιχνίδι κοττάβου σε συμπόσιο (5^{ος}
αιώνας π.Χ.)

ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΤΟΥ 5^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

- ◉ Ο Παρράσιος από την Έφεσο ➡ εργάστηκε στα χρόνια του Πελοποννησιακού Πολέμου. Πολλά σχέδια του υπήρχαν σε πίνακες και μεμβράνες και τα χρησιμοποιούσαν οι τεχνίτες ως υποδείγματα (Πλίνιος). Στοιχεία της τέχνης του η θαυμάσια γραμμή με την οποία απέδιδε την πλαστικότητα των μορφών και η δύναμη στην απόδοση ψυχικών καταστάσεων και χαρακτήρων
- ◉ Ο Αγάθαρχος ο Σάμιος (χρόνια ακμής του 430-425π.Χ) ➡ σε αυτόν αποδίδεται κάποια προοπτική απεικόνιση αντικειμένων και η θεωρητική θεμελίωση αυτής της ανακάλυψης
- ◉ Ο Απολλόδωρος ο Αθηναίος ➡ πήρε την επωνυμία <<σκιαγράφος>> διότι θεωρείται ο ευρετής της ζωγραφικής με σκιά(αυτόν τον τρόπο τον συναντάμε σε μερικές λευκές ληκύθους με παράσταση γυναικών που παίζουν αστραγάλους)
- ◉ Ο Ζεύξης από την Ηράκλεια ➡ μεγάλος ζωγράφος του 5^{ου} αιώνα π.Χ. Τον είχε καλέσει ο βασιλιάς της Μακεδονίας Αρχέλαος για να τοιχογραφήσει το νέο παλάτι της Μακεδονίας στην Πέλλα.

ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΤΟΥ 4^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

- ◉ Ο Πάμφιλος στην Αμφίπολη ➡ ίδρυσε τον 4^ο αιώνα σχολή ζωγραφικής στη Σικυώνα όπου εκτός από ζωγραφική δίδασκε αριθμητική και γεωμετρία καθώς τις γνώσεις αυτές τις θεωρούσε απαραίτητες για κάθε ζωγράφο
- ◉ Μαθητές του ήταν ο Μελάνθιος, ο Πausίας και ο Απελλής ο ζωγράφος του Μ. Αλεξάνδρου
- ◉ Ο Νικίας (δεύτερο μισό 4^{ου} αιώνα π.Χ) ➡ ζωγράφιζε με επιμέλεια γυναίκες και φρόντιζε για την πλαστική επεξεργασία των μορφών για να δημιουργούν την αυταπάτη του τρισδιάστατου όγκου

ΨΗΦΙΔΩΤΑ

ΟΛΥΝΘΟΥ

Βελλεροφόντης
ψηφιδωτό δάπεδο οικίας, 432-348
π.Χ., Όλυθος

ΠΕΛΛΑΣ

Διόνυσος
ψηφιδωτό δάπεδο στην
'Οικία του Διονύσου' στην
Πέλλα, τέλος 4ου αι. π.Χ.,
Πέλλα, Αρχαιολογικό
Μουσείο

Κυνήγι ελαφιού
λεπτομέρεια από το
ψηφιδωτό δάπεδο του
Γνώσιος στην 'Οικία της
Αρπαγής της Ελένης' στην
Πέλλα, τέλος 4ου αι. π.Χ.,
Πέλλα, Αρχαιολογικό
Μουσείο

ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ

Αρπαγή της Περσεφόνης
μέσα 4ου αι. π.Χ., Βεργίνα, 'Τάφος της
Περσεφόνης'

Τοιχογραφία στον τάφο του Φιλίππου Β΄
Βεργίνα μέσα 4ου π.Χ. αιώνα

ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΟΙ ΤΩΝ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

⦿ Κατά τη διάρκεια των Κλασικών χρόνων, κυριαρχούσε ο ερυθρόμορφος ρυθμός ως προς τη διακόσμηση των αγγείων.

Την περίοδο αυτή, εμφανίζονται αρκετοί αγγειογράφοι, οι περισσότεροι από τους οποίους πήραν το όνομά τους από τις παραστάσεις που απεικόνιζαν στα αγγεία τους. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν:

Σιδέρη Αθηνά

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΩΝ ΝΙΟΒΙΔΩΝ

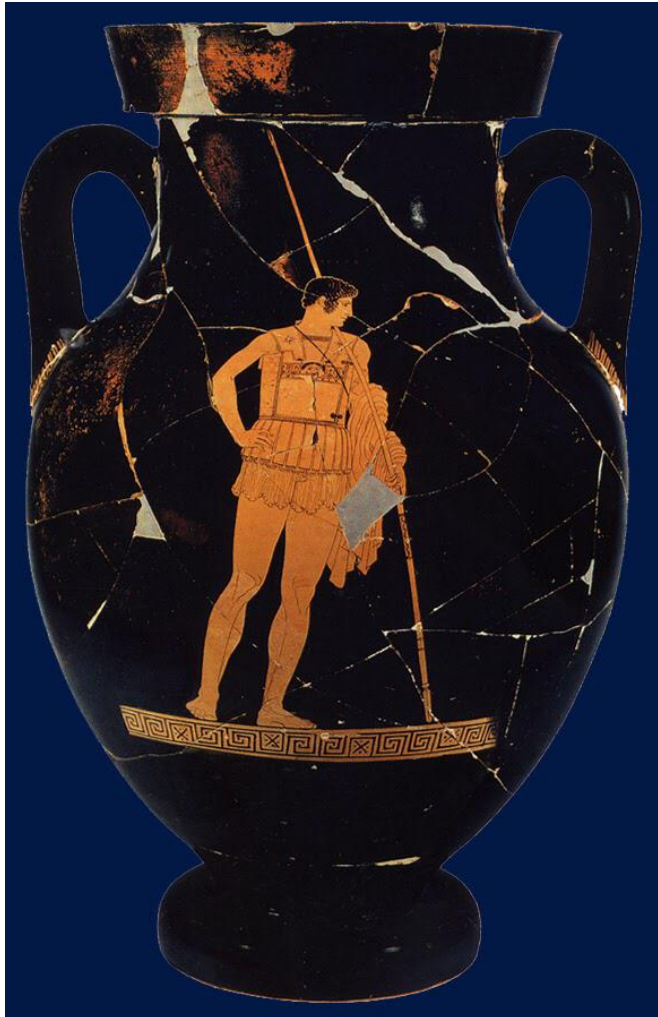
Είναι γνωστός για το έργο του, στο οποίο απεικονίζει τα τέκνα της Λητούς να τοξεύουν τα τέκνα της Νιόβης. Η Νιόβη, που είχε επτά αγόρια και επτά κορίτσια, ειρωνεύτηκε τη Λητώ, επειδή είχε μόνο τον Απόλλωνα και την Άρτεμη.

Η ύβρις που διέπραξε, της στοίχησε το θάνατο των παιδιών της από τα παιδιά της Λητούς, κατόπιν εντολής αυτής. Τα παιδιά της Νιόβης εικονίζονται λαβωμένα και πεσμένα στο έδαφος, ενώ η απεικόνιση του δέντρου, αισθητοποιεί την ύπαρξη φυσικού περιβάλλοντος. Οι μορφές δεν είναι τοποθετημένες στο ίδιο επίπεδο, δίνοντας έτσι μια νέα αντίληψη για το χώρο. Οι γραμμές του εδάφους, αποδίδονται με λευκό.

Στην άλλη όψη του ίδιου αγγείου, ο Ζωγράφος των Νιοβιδών παραθέτει τον Ηρακλή, την Αθηνά και άλλες εννέα φιγούρες. Πιθανότατα πρόκειται για άλλους θεούς και ήρωες λίγο πριν τη μάχη του Μαραθώνα. ο Ζωγράφος φαίνεται να έχει επηρεαστεί από τον Πολύγνωτο από τη Θάσο και τον Μίκωνα από την Αθήνα.

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑ

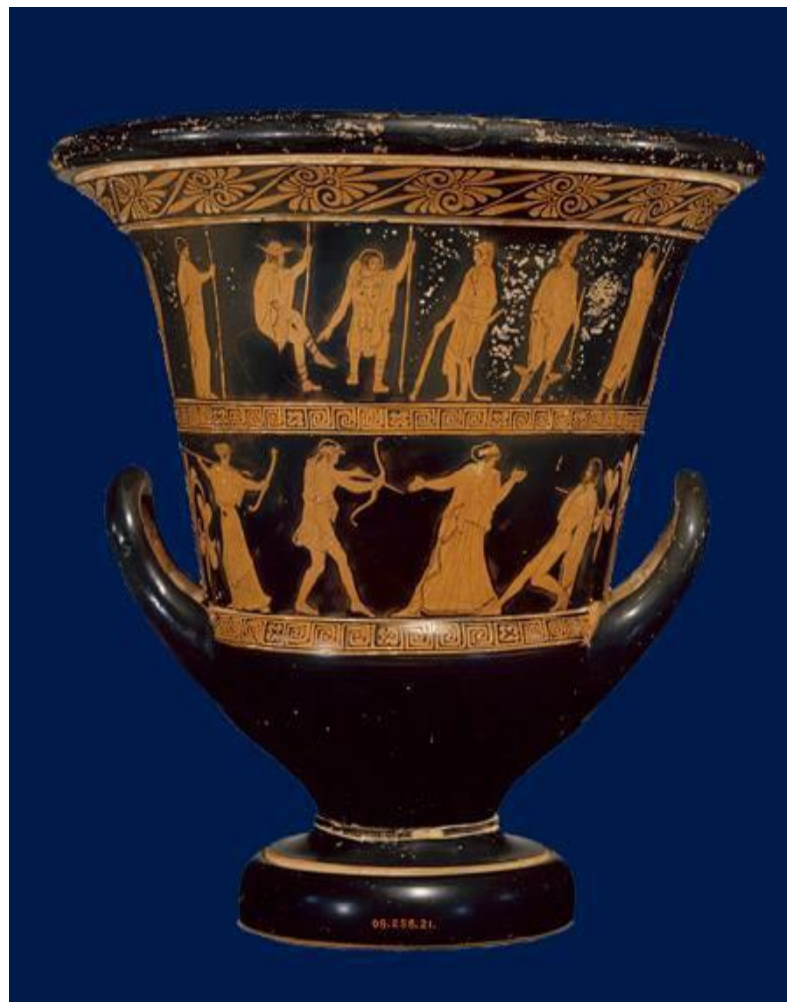
Χαρακτηριστικό αυτού του αγγειογράφου, είναι ότι δεν απεικονίζει περίπλοκες σκηνές. Τα σχέδιά του είναι ερυθρόμορφα.

Στο συγκεκριμένο έργο απεικονίζεται ο Αχιλλέας να φορά δερμάτινο θώρακα και να κρατά ένα αρκετά μακρύ ακόντιο.

Στο αριστερό του χέρι είναι τυλιγμένος ένας μανδύας. Η στάση του ήρωα θυμίζει το "Δορυφόρο" του Πολύκλειτου.

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΝΕΚΥΙΑΣ

Ο Ζωγράφος της Νέκυιας αποδίδει εξαιρετικά ασυνήθιστες σκηνές του Κάτω Κόσμου ή της Κενταυρομαχίας. Στην επάνω ζώνη του παρατιθέμενου αγγείου, απεικονίζεται ο τελευταίος άθλος του Ηρακλή, η κατάβασή του στον κόσμο των νεκρών με σκοπό να πάρει την Κέρβερο. Παρουσιάζεται ο Άδης, τον οποίο ακολουθούν ο Πειρίθους, ο Θησέας και ο Ηρακλής με το ρόπαλο, το τόξο, τη λεοντή και τον Ερμή να τον συνοδεύει.

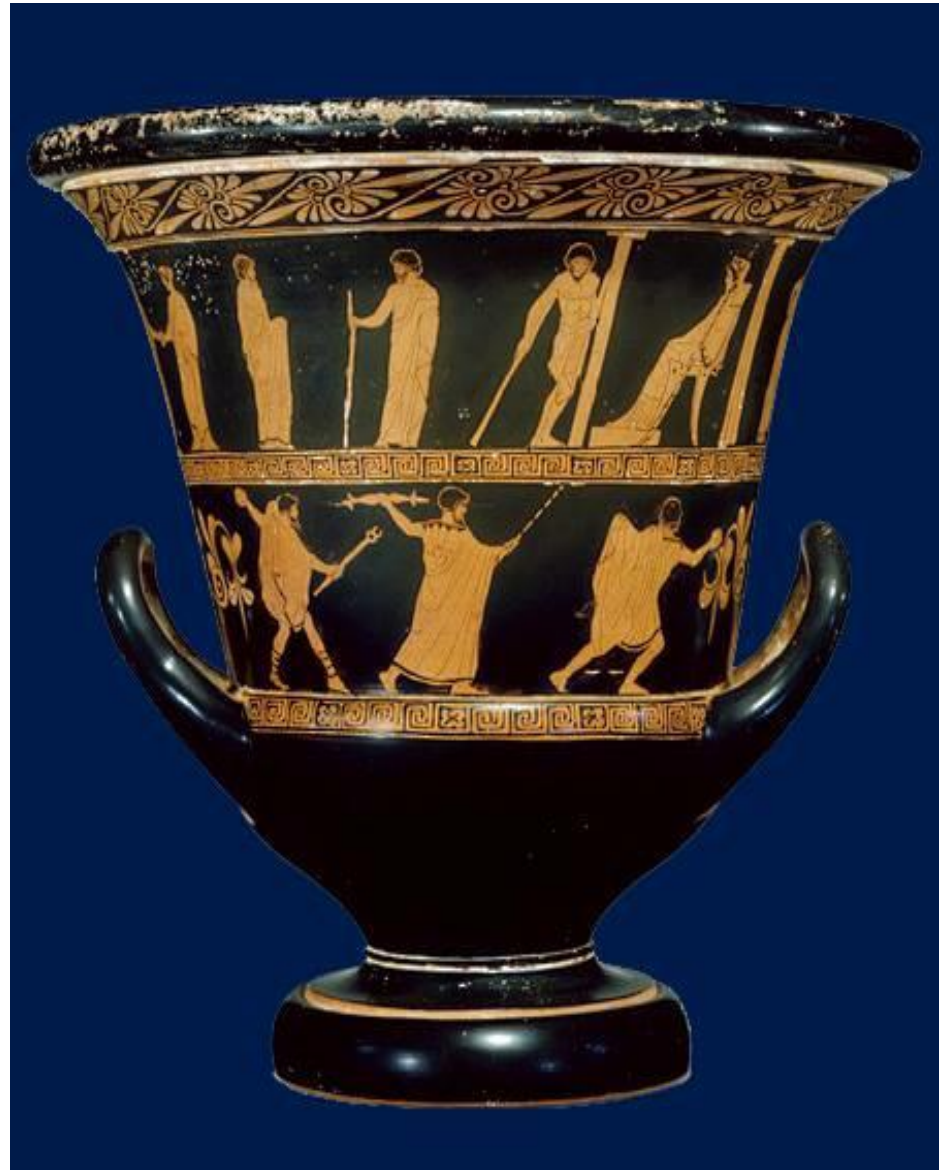

Από την άλλη πλευρά
του αγγείου εικονίζεται

ο

Ελπήνορας, ο Αίαντας, ο
Παλαμήδης και καθιστή
η Περσεφόνη. Στην
κάτω

ζώνη, παρουσιάζονται
τιμωρίες Ελλήνων της
μυθολογίας.

ΑΙΣΩΝ

Ο Αίσων, αγγειογράφος της ύστερης κλασικής περιόδου, φημίζεται για τις σωστές αναλογίες προσώπων, τα ακριβή περιγράμματα, τις ψηλόλιγνες αναλογίες και την κομψότητα των δημιουργημάτων του. Από τα έργα του ξεχωρίζει η απεικόνιση του Θησέα να σέρνει το Μινώταυρο έξω από το Λαβύρινθο. Στο έργο αυτό, που βρέθηκε σε κύκλικα το 420 π.Χ. απεικονίζεται επίσης η θεά Αθηνά. Αξιοσημείωτη είναι η επιγραφή που βρέθηκε στο αέτωμα της κύκλικας

"ΑΙΣΩΝ:ΕΓΡΑΨΕΝ"

ΕΙΔΗ ΑΓΓΕΙΩΝ

Παπασωγανοπούλου Γεωργία

ΕΙΔΗ ΑΓΓΕΙΩΝ

Αποθηκευτικά αγγεία
Αγγεία μεταφοράς νερού

Υδρία

Αγγεία φύλαξης αντικειμένων

Πυξίς

Λεκανίς

Αγγεία επιτραπέζια

Πινάκιον

Τελετουργικά αγγεία

Γαμικός λέβης

Γαμικός λέβης, 2ος τύπος

Λουτροφόρος

Πλημοχόη ή κώθων ή εξάλειπτρον

Πίθος

Ο πίθος ήταν ένα μεγάλο αγγείο, συνήθως χωρίς διακόσμηση, που χρησίμευε για την αποθήκευση προϊόντων, π.χ. λαδιού, σιτηρών, δημητριακών.

Στάμνος

Ο στάμνος είναι ένα αγγείο με στενή βάση που καθώς ανεβαίνει προς τα πάνω φαρδαίνει, για να στενέψει λίγο και να καταλήξει σε σχετικά φαρδύ λαιμό. Με δύο χερούλια στα πλάγια και κάλυμμα. Το χρησιμοποιούσαν για τη φύλαξη ή το σερβίρισμα του κρασιού.

ΑΜΦΟΡΕΑΣ

- ◉ Η ονομασία του αγγείου προέρχεται από τις λέξεις αμφί + φέρω. Πρόκειται για ένα μεγάλο αγγείο με δύο κατακόρυφες λαβές που ξεκινούν από το χείλος και καταλήγουν στο σώμα του. Χρησίμευαν για την αποθήκευση λαδιού, οίνου, μικρών καρπών αλλά και για τη μεταφορά νερού.

ΑΜΦΟΡΕΑΣ

ΚΡΑΤΗΡΑΣ

Οι αρχαίοι σπάνια έπιναν ανέρωτο κρασί. Ο κρατήρας ήταν το αγγείο μέσα στο οποίο ανακάτευαν το νερό με το κρασί. Με το πέρασμα των χρόνων υπήρχαν πολλές παραλλαγές του αγγείου όμως τα κύρια χαρακτηριστικά του ήταν η στενή βάση το φαρδύ σώμα και τα δυο χερούλια.

ΨΥΚΤΗΡΑΣ

Ήταν ένα αγγείο με στενό κυλινδρικό σώμα που φάρδαινε καθώς ανέβαινε και έπαιρνε το σχήμα του βολβού για να καταλήξει σε στενό χείλος. Τον γέμιζαν με κρύο νερό και τον τοποθετούσαν μέσα στον κρατήρα, για να διατηρεί δροσερό το κρασί.

Σύμφωνα με τον καθηγητή Μ. Τιβέριο στον ψυκτήρα έβαζαν κρασί και τον βύθιζαν σε κρύο νερό ή χιόνι.

ΚΥΑΘΟΣ (ΑΡΥΤΑΙΝΑ Η ΑΝΤΛΗΤΗΡΙΟΝ)

Η προέλευσή του είναι μάλλον ετρουσκική και προέρχεται από ανάλογο χάλκινο σκεύος.

Χρησίμευε ως σκεύος για την άντληση του οίνου από τον κρατήρα, ως μέτρο για την ανάμειξη του οίνου με το νερό ή ως αγγείο πόσης, χωρίς την ψηλή λαβή.

Ο κύαθος αποτελούσε τη βάση για τη μέτρηση των στερεών (6 κύαθοι ισοδυναμούν με μια κοτύλη) και των υγρών (1 ½ κύαθοι = 1 οξύβαφον).

Λάγυνος

Ο λάγυνος είναι ένας ελληνιστικός τύπος οinoχόης με επίπεδη βάση, με οξύ ή σπανιότερα καμπύλο ώμο και κυκλικό στόμιο.

Ο γαμικός λέβητας

Είχε σχήμα παρόμοιο με του λέβητα, διέφερε όμως στο ότι διέθετε ευρύ υψηλό πόδι με κωνικό στήριγμα ενσωματωμένο στο κυρίως αγγείο και λαβές, οι οποίες ξεκινούσαν από τους ώμους και κατέληγαν κοντά στα χείλη του αγγείου. Είχε καλυμμα σε σχήμα τρούλου που κατέληγε σε λαβή. Συνηθιζόταν να το φέρουν στις γαμήλιες τελετές με το νερό για το γαμήλιο λουτρό και είχε συνήθως ανάλογη διακόσμηση.

Πρωτοεμφανίστηκε τον 6ο αιώνα και χρησιμοποιήθηκε μέχρι τον 4ο αιώνα. Σύμφωνα με τον Beazley ο πρώτος που διακόσμησε γαμικό λέβητα ήταν ο Σοφίλος περίπου το 580 με 570 π.Χ. αναπαριστώντας τη γαμήλια τελετή της Ελένης και του Μενέλαου.

ΛΗΚΥΘΟΣ Η ΛΗΚΥΘΙΟΝ

Ήταν ένα αγγείο με μία λαβή, στενό λαιμό, βαθύ στόμιο και κυλινδρικό συνήθως σώμα. Χρησίμευε κυρίως για τη φύλαξη των αρωματικών ελαίων των γυναικών και των αθλητών. Επίσης χρησιμοποιήθηκαν ως δοχεία προσφοράς του λαδιού στους νεκρούς (λευκές λήκυθοι) ή ως σήματα σε τάφους.

Τρεις είναι οι βασικοί τύποι:

- α) **Κυλινδρικοί λήκυθοι.** Ο ώμος ξεχωρίζει από το κυλινδρικό σώμα.
- β) Παραλλαγή των κυλινδρικών ληκύθων είναι οι λήκυθοι τύπου **Διήανειρας** με ενιαία καμπύλη από το λαιμό μέχρι τη βάση.

◉ Πινάκιον

Τα πινάκια έχουν σχήμα πιάτου αλλά παρουσιάζουν πολλές ποικιλίες: με στέλεχος και δύο λαβές, τετράγωνα ή κυκλικά, αβαθή ή βαθιά.

◉ Η πλημοχόη (ή κώθων ή εξάλειπτρον)

Ήταν ένα ευρύ και αβαθές αγγείο με σώμα σε σχήμα «σβούρας», και χείλος που στρέφεται προς τα μέσα. Διέθετε υψηλό κυλινδρικό στέλεχος, που κατέληγε σε συμπαγή βάση, και κάλυμμα με επίσης κυλινδρικό στέλεχος που χρησίμευε ως λαβή του καλύμματος.

Τα αγγεία αυτά χρησίμευαν για την τοποθέτηση αρωματικού νερού ή ελαίου, για προσωπική χρήση αλλά και για θρησκευτικές ιεροτελεστίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ◉ Zimmern, A.E., The Greek Commonwealth. Politics and Economics in Fifth-Century Athens, Oxford, 1931.
- ◉ Κ. Παπαρρηγόπουλου, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος 3
- ◉ <http://peritexnisologos.blogspot.gr/2013/08/5-4.html>,
- ◉ <http://www.ekivolos.gr/H%20KLASIKH%20TEXNH.htm>
- ◉ ιστορία του ελληνικού έθνους, εκδοτική Αθηνών, τόμος Δ
- ◉ Η τέχνη στην Αρχαία Ελλάδα, Κοκκόρου-Αλευρά

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ◉ Εγκυκλοπαίδεια μείζονος ελληνισμού
- ◉ Η Αρχαία Ελληνική Τέχνη και η Ακτινοβολία της, των Μανόλη Βουτυρά & Αλεξάνδρας Γουλάκη-Βουτυρά
- ◉ Εικαστικές Τέχνες. Τόμος Α', ΕΑΠ.
- ◉ Ελλάς, αρχαία ελληνική τέχνη, τόμος Α'.
- ◉ Εγκυκλοπαίδεια ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ ΜΠΡΙΤΑΝΙΚΑ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**
ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (1050-50 π.Χ.) Γ.ΚΟΚΚΟΡΟΥ-ΑΛΕΥΡΑ
- **ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΕΡΑΜΙΚΑ**
ΒΑΣ.Δ.ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ